

ŚIST

Świętokrzyski Instytut Samorządu Terytorialnego

2020

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

Sfinansowano przez Narodowy Instytut Wolności - Centrum Rozwoju
Społeczeństwa Obywatelskiego ze środków Programu Rozwoju Organizacji
Obywatelskich na lata 2018 – 2030

Program Rozwoju
Organizacji
Obywatelskich
na lata 2018–2030
PROO

Analiza perspektyw cyfryzacji jednostek samorządu terytorialnego

Nowy wymiar kontaktów z klientami bądź pobudzanie innowacyjności pracowników administracji stanowią dwie spośród wielu korzyści leżących u podstaw wspierania idei cyfryzacji w różnych sektorach gospodarczych. Dla wielu przedsiębiorstw transformacja cyfrowa stała się jednym z głównych celów strategicznych, a jej wpływ na funkcjonowanie podmiotów na dynamicznie zmieniającym się rynku jest oczywisty. W przypadku sektora finansów publicznych zwiększenie poziomu digitalizacji w dużej mierze stało się możliwe dzięki środkom unijnym, które są narzędziami prowadzonej przez Unię Europejską od lat polityki spójności. Przesłanki decydujące o przeprowadzeniu cyfryzacji urzędów stanowią stosunkowo słabo zbadany obszar, co wynika w dużej mierze z faktu, że cyfryzacja podsektora samorządowego jest procesem ciągłym, którego początek związany jest z perspektywą finansową 2007–2013¹.

Cyfryzacja to transformacja państwa, a nie zakup systemów i sprzętu. Za pomocą nowoczesnych technologii państwo może stać się usługowe. Ma szybciej się rozwijać, stawać się bardziej przyjazne i wspierać potrzeby obywateli oraz przedsiębiorców. Cyfryzacja to przedsięwzięcie o charakterze cywilizacyjnym, stąd współpraca całego rządu jest kluczowa dla powodzenia tego projektu. Każdy polski obywatel oraz przedsiębiorca powinien móc załatwić drogą elektroniczną dowolną sprawę na styku z administracją publiczną dowolnego szczebla. Nie można jednak żądać od niego biegłej znajomości skomplikowanej struktury polskiej administracji. By to osiągnąć, oprócz sprawnych usług i niezbędnej infrastruktury telekomunikacyjnej, konieczny jest jeden, przejrzysty adres internetowy usług e-administracji oraz sprawdzona metoda bezpiecznej identyfikacji oraz płatności².

Sprawność systemów administracji publicznej jest jednym z warunków stabilności państwa. Pojawiające się w ostatnich latach problemy w informatyzacji, w tym brak

¹ Krzysztof Drgas, *Przesłanki Wdrażania Cyfryzacji Jednostek Samorządu Lokalnego Finansowanej ze Środków Unijnych*, <https://core.ac.uk/download/pdf/210542331.pdf>, (dostęp: 02.12.2020).

² Cyfryzacja KPRM, *Kierunki Działań Strategicznych Ministra Cyfryzacji w obszarze informatyzacji usług publicznych*, <https://www.gov.pl/web/cyfryzacja/kierunki-dzialan-strategicznich-ministra-cyfryzacji-w-obszarze-informatyzacji-uslug-publicznych>, (dostęp: 02.12.2020).

odczuwalnych efektów przy poczynionych ogromnych nakładach, istotnie podważają zaufanie obywateli do instytucji publicznych. Realizacja sprawności usługowej państwa wymaga determinacji, koncentracji działań oraz co najważniejsze - uczestnictwa całego rządu i wsparcia wszystkich interesariuszy³.

Epidemia koronawirusa postawiła wszystkich w stan najwyższej gotowości. Ministerstwo Cyfryzacji również stanęło przed ważną misją. Szczególnie, że duża część życia Polaków przeniosła się do Internetu. Tylko w 2020 roku 3 352 227 Polaków założyło profil zaufany (PZ). To 42% wszystkich aktywnych PZtów⁴. Ostatnie miesiące to jednak nie tylko rosnące zainteresowanie e-administracją, ale i nowe e-usługi, aplikacje oraz inne działania odpowiadające na cyfrowe potrzeby Polaków.

Jak podkreśla “Biała księga w sprawie sztucznej inteligencji Europejskie podejście do doskonałości i zaufania”: Technologia cyfrowa staje się coraz bardziej centralną częścią każdego aspektu życia, dlatego ludzie powinni móc jej ufać. Wiarygodność tej technologii jest warunkiem wstępnym jej upowszechnienia. Jest to szansa dla Europy ze względu na jej silne przywiązanie do wartości i praworządności oraz potwierdzoną zdolność tworzenia bezpiecznych, niezawodnych i wyrafinowanych produktów i usług – od aeronautyki po energetykę, motoryzację i sprzęt medyczny⁵.

Istotnym jest aspekt interesu publicznego, dla którego techlongla przynosi np. zmniejszenie kosztów świadczenia usług (transport, edukacja, energia i gospodarowanie odpadami)⁶, poprawa zrównoważonego charakteru produktów oraz wyposażenie organów egzekwowania prawa w adekwatne narzędzia zapewniające bezpieczeństwo obywateli przy zachowaniu odpowiednich zabezpieczeń w odniesieniu do ich praw i swobód.

---

³ Ibidem.

⁴ Cyfryzacja KPRM, *Cyfryzacja podczas pandemii*, <https://www.gov.pl/web/cyfryzacja/cyfryzacja-podczas-pandemii>, (dostęp: 03.12.2020).

⁵ *Biała księga w sprawie sztucznej inteligencji Europejskie podejście do doskonałości i zaufania*, Bruksela 2020.

⁶ Ibidem.

WPROWADZENIE

Koronawirus głęboko wstrząsnął Europą i światem, wystawiając na próbę nasze systemy ochrony zdrowia i opieki społecznej, nasze społeczeństwa i gospodarki oraz nasz sposób życia i wspólnej pracy. Ludzie tracili swoich bliskich i zatrudnienie, a plany na przyszłość stały się niepewne. Europa stanęła przed wyzwaniem, które najpierw dotyczyło zdrowia publicznego, a następnie szybko przekształciło się w najbardziej dotkliwy kryzys gospodarczy w jej historii. Już teraz widzimy, że wirus odcisnie trwałe piętno na naszych stosunkach, polityce i geopolityce. Niesprzyjające okoliczności często jednak tworzą nowe możliwości. **Nadszedł czas, aby nasza Unia Europejska stanęła na nogi i podjęła wspólne działania w celu odbudowy po kryzysie i przygotowania lepszej przyszłości dla następnej generacji.**

W naszym wspólnym interesie leży wspieranie tych, którzy najbardziej odczuli skutki kryzysu, wzmocnienie naszego jednolitego rynku i inwestowanie w nasze wspólne europejskie priorytety. W naszej Unii euro zainwestowane w jednym państwie jest inwestycją dla nas wszystkich. Tylko zbiorowa i spójna odbudowa, która przyspiesza dwojaką transformację – ekologiczną i cyfrową, wzmocni konkurencyjność, odporność i pozycję Europy jako partnera międzynarodowego. Dlatego też **odbudowa Europy wymaga solidarności, spójności i konwergencji.** Nie możemy pominąć żadnej osoby, żadnego regionu ani żadnego państwa członkowskiego.

Od początku pandemii UE i jej państwa członkowskie wprowadziły bezprecedensowe środki, aby **chronić życie i źródła utrzymania.** UE wsparła wysiłki krajowe, aby zareagować na kryzys zdrowotny i złagodzić skutki załamania gospodarczego. Uwolniła każde dostępne euro w swoim budżecie, aby zwalczać wirusa. W pełni wykorzystała elastyczność przewidzianą w przepisach budżetowych i zasadach pomocy państwa oraz zaproponowała utworzenie SURE – nowego instrumentu wspierającego utrzymanie zatrudnienia.

Stanowiło to część **pakietu pierwszej reakcji,** który może natychmiast zapewnić ponad pół biliona euro na wsparcie pracowników, małych przedsiębiorstw i gospodarek państw członkowskich. Oprócz środków wprowadzanych przez Europejski Bank Centralny reakcja UE jak dotąd zapewnia państwom członkowskim bezprecedensowe zasoby, aby

udzielić pomocy tym, którzy jej najbardziej potrzebują. Były to odpowiednie środki wprowadzone

w odpowiednim czasie, lecz należy zdać sobie sprawę, że jest to dalece niewystarczające, aby rozpocząć odbudowę naszych gospodarek.

Aby pobudzić gospodarkę, konieczny jest powrót zaufania. Obywatele muszą mieć zaufanie do miejsc, w których pracują, robią zakupy i prowadzą życie społeczne. Muszą mieć pewność i poczucie bezpieczeństwa, jeżeli chodzi o ich źródła utrzymania i ich przyszłość. Odbudowa będzie zależała od możliwości stopniowego i zrównoważonego znoszenia środków powstrzymujących rozprzestrzenianie się, naszej zdolności do życia z wirusem oraz pełnego zrozumienia sytuacji w całej Europie.

Ten kryzys nie przypomina żadnego z kryzysów, z którymi musieliśmy zmierzyć się w przeszłości. Ma charakter zakłócający i ewoluujący. A wiele jego efektów i odłamów będzie nadal przynosiło nieoczekiwane i nieprzewidziane skutki. Już teraz wiemy, że działania, które UE i państwa członkowskie musiały podjąć, aby zapobiec setkom tysięcy zgonów, mają swoją cenę. Kryzys objął całą Europę, a spowolnienie gospodarcze oznacza, że miejsca pracy, dochody i zdrowe przedsiębiorstwa zostały narażone na ryzyko, jakiego nie doświadczyliśmy podczas poprzednich kryzysów.

Choć wirus jest ten sam we wszystkich państwach członkowskich, jego **skutki oraz potencjał odbudowy po kryzysie są bardzo zróżnicowane.** Kraje i regiony o gospodarkach, których podstawą są usługi zorientowane na klienta, eksport lub duża liczba małych przedsiębiorstw, w większym stopniu odczują skutki kryzysu. Każde państwo członkowskie w miarę możliwości wspiera swoich pracowników i przedsiębiorstwa, jednak nie wszystkie państwa mogą udzielać wsparcia w takim samym zakresie. To stwarza ryzyko niezrównoważonej odbudowy, nierównych warunków działania i powiększenia dysproporcji. I pokazuje konieczność i wartość odpowiedzi na szczeblu europejskim.

Wybory, których dokonujemy dzisiaj, określą przyszłość dla następnej generacji. Ogromne inwestycje, konieczne do rozpoczęcia odbudowy gospodarek, mają odciążać następną generację, a nie stać się dla niej ciężarem. Dlatego też plan odbudowy UE musi prowadzić ku bardziej **zrównoważonej, odpornej i sprawiedliwej Europie** dla następnej generacji i budować taką Europę.

Wyzwania naszej generacji – transformacja ekologiczna i cyfrowa – są obecnie jeszcze ważniejsze niż przed kryzysem. Dzięki odbudowie **przyspieszymy dwójką transformację – ekologiczną i cyfrową**. Wzmocnimy naszą autonomię strategiczną przy jednoczesnym zachowaniu korzyści płynących z otwartej gospodarki. Będziemy wspierać naszych partnerów na świecie i praktykować odnowioną i dynamiczną formę multilateralizmu, jakiej potrzebuje dzisiejszy świat.

Aby sprostać temu nadzwyczajnemu wyzwaniu i stworzyć warunki dla lepszej przyszłości, Komisja proponuje dzisiaj nowe narzędzie służące odbudowie gospodarki w ramach zaktualizowanego długoterminowego budżetu UE – **Next Generation EU**. W ramach tego **planu odbudowy Europy 1,85 bln EUR przeznaczone zostanie** na rozpoczęcie odbudowy gospodarki i zapewnienie dynamicznego odbicia w Europie.

Odbudowa prawdopodobnie będzie długim procesem, lecz potrzeby są pilne. Szybkie porozumienie w sprawie tych wniosków będzie mocnym świadectwem europejskiej jedności, solidarności i wspólnego kierunku działań. Odbudowa Europy będzie wspólnym wysiłkiem ze strony nas wszystkich jako jednostek, jak również partnerów społecznych, społeczeństwa obywatelskiego, przedsiębiorstw, regionów, państw i instytucji. **Nadszedł decydujący moment dla Europy i czas wspólnie go wykorzystać.**

INWESTOWANIE W NASTĘPNĄ GENERACJĘ

Ocena potrzeb wskazuje na konieczność szybkich inwestycji o ogromnej skali, w tym znaczących inwestycji publicznych i prywatnych na szczeblu krajowym. **Jeżeli przeprowadzenie odbudowy zostanie pozostawione tylko poszczególnym państwom członkowskim, przebiegnie ona prawdopodobnie w sposób niepełny, nierówny i niesprawiedliwy.** Istnieje duże ryzyko, że taki scenariusz zrealizuje się w innych regionach świata. Lecz w naszej Unii, w której ludzie, przedsiębiorstwa i gospodarki zależą od siebie wzajemnie, Europa ma wyjątkową możliwość, aby zainwestować w trwałą odbudowę i przyszłość. Inwestycja ta będzie **wspólnym dobrem dla naszej wspólnej przyszłości** i ukaże prawdziwą i wymierną wartość bycia częścią Unii.

Budżet UE jest gotowym instrumentem, opracowanym z uwzględnieniem spójności, konwergencji i solidarności. Jest sprawdzony, przejrzysty i cieszy się zaufaniem wszystkich. Zaprojektowano go, by umożliwić inwestowanie we wspólnie uzgodnione programy i priorytety oraz zapewnić, aby ci, którzy potrzebują więcej wsparcia, otrzymali środki na inwestycje umożliwiające nadrobienie zaległości.

Dlatego też Komisja proponuje dzisiaj **nowe narzędzie służące odbudowie gospodarki, Next Generation EU o wartości 750 mld EUR**, wpisane w silny i nowoczesny długoterminowy budżet UE.

ODBUKOWA I PRZYGOTOWANIE NA NOWĄ GENERACJĘ: PODSTAWY POLITYKI

Ten zakłócający nasze życie i ewoluujący kryzys jest przede wszystkim tragedią ludzką. Oprócz stałych wysiłków na rzecz ochrony zdrowia UE musi priorytetowo potraktować wymiar socjalny kryzysu, w szczególności przez wdrożenie europejskiego filaru praw socjalnych. Musimy inwestować w ochronę i tworzenie miejsc pracy oraz pobudzanie naszej konkurencyjności o zrównoważonym charakterze, budując bardziej sprawiedliwą, ekologiczną i cyfrową Europę. Musimy usunąć krótkoterminowe szkody wywołane przez kryzys w sposób, który będzie jednocześnie długoterminową inwestycją na przyszłość. Aby to osiągnąć, UE musi teraz w swoich politykach pokazać jasno określone cele i pewny kierunek działań.

POGŁĘBIONU I BARDZIEJ CYFROWY JEDNOLITY RYNEK

Pandemia i jej wpływ na nasze życie i gospodarkę podkreśliły znaczenie cyfryzacji we wszystkich obszarach gospodarki i społeczeństwa UE. Dzięki nowym technologiom przedsiębiorstwa i organy publiczne mogły nadal prowadzić swoją działalność i możliwe było kontynuowanie handlu. Technologie te pomogły nam utrzymać kontakt, zdalnie pracować oraz wspierać nasze dzieci w nauce.

W perspektywie długookresowej doprowadzi to prawdopodobnie do trwałych i strukturalnych zmian w życiu społecznym i gospodarczym: telepraca, e-uczenie się, e-handel i e-administracja staną się bardziej powszechne. To pokazuje, jaki potencjał miałyby wprowadzenie powszechnie akceptowanego e-ID – **publicznej tożsamości elektronicznej** – aby umożliwić prosty, wiarygodny i bezpieczny dostęp do transgranicznych cyfrowych usług publicznych.

Na odbudowę cyfrową będą składały się cztery kluczowe elementy, które przyczynią się do pobudzenia konkurencyjnej innowacyjności i zapewnienia użytkownikom większego wyboru.

Po pierwsze musimy **zainwestować w lepszą i bardziej powszechną łączność**. Szybkie uruchomienie sieci 5G będzie miało skutki mnożnikowe dla całego społeczeństwa cyfrowego i zwiększy strategiczną autonomię Europy. Wesprze to szerzej zakrojone działania mające na celu budowę infrastruktury, która będzie w stanie obsłużyć powstające i przyszłe procesy i aplikacje. Zapewni również niezbędną szerokość pasma na potrzeby zdrowia, kształcenia, transportu, logistyki i mediów, które to obszary mają zasadnicze znaczenie dla naszej odporności, konkurencyjności i odbudowy gospodarki.

Po drugie będziemy potrzebowali **silniejszej obecności przemysłowej i technologicznej** w strategicznych częściach cyfrowego łańcucha dostaw. Obecnie stało się jasne, że łączność i technologie cyfrowe mają duże znaczenie, podobnie nie możemy lekceważyć bezpieczeństwa technologii. To potwierdza, że Europa potrzebuje suwerenności technologicznej w istotnych obszarach, jak również utrzymania otwartego handlu innowacjami i ich przepływu.

W tym duchu inwestycje na odbudowę zostaną skierowane na **cyfrowe możliwości i zdolności o strategicznym znaczeniu**, takie jak sztuczna inteligencja, cyberbezpieczeństwo, bezpieczna komunikacja, infrastruktura na potrzeby danych i chmury obliczeniowej, sieci 5G i 6G, superkomputery, technologie kwantowe i blockchain. Będzie to priorytetem Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, Programu InvestEU oraz Instrumentu na rzecz Inwestycji Strategicznych. Wytyczne inwestycyjne dla nowego Instrumentu Wsparcia Wyłącalności również uwzględnią konieczność priorytetowego traktowania inwestycji cyfrowych. Przyczyni się to również do likwidacji przepaści cyfrowej, która stała się jeszcze bardziej widoczna w czasie kryzysu.

Po trzecie musimy zbudować **prawdziwą gospodarkę opartą na danych**, która będzie siłą napędową innowacji i tworzenia miejsc pracy. Dzięki dostępowi do danych przedsiębiorstwa mają możliwość opracowywania nowych produktów i usług. Aby czerpać z danych jak największe korzyści, musimy stworzyć **wspólną europejską przestrzeń danych w kluczowych sektorach i obszarach**, w tym w celu wsparcia przemysłu europejskiego,

wdrożenia Europejskiego Zielonego Ładu oraz na potrzeby zdrowia, mobilności i administracji publicznej.

Aby urzeczywistnić te plany, Komisja przedstawi działania ustawodawcze w zakresie **wymiany danych i zarządzania nimi**, które pomogą stworzyć odpowiednie struktury do wymiany danych między państwami członkowskimi i sektorami, rozwiązać problem barier w handlu cyfrowym i które sprawią, że Europa będzie zdolna do konkurencji w gospodarce światowej XXI wieku. Ułatwi to tworzenie wspólnych przestrzeni danych i zapewni lepsze zarządzanie w takich kwestiach, jak możliwość przenoszenia danych lub dostęp do nich. Następnie Komisja przedstawi **akt prawny w sprawie danych** i określi w nim warunki, które zapewnią lepszy dostęp do danych przemysłowych i lepszą kontrolę nad tego rodzaju danymi. Komisja proponuje również, aby zbiory danych o dużej wartości, jakimi dysponują instytucje publiczne, były udostępniane dla wspólnego dobra poprzez zapewnienie bardziej otwartego dostępu do nich do celów badań naukowych, innowacji i MŚP.

Czwartym elementem jest potrzeba zapewnienia **bardziej sprawiedliwego otoczenia ułatwiającego prowadzenie działalności gospodarczej**. Przedłużony okres blokady zwiększył zainteresowanie zakupami przez internet i modelami biznesowymi opierającymi się na wykorzystaniu internetu. W nadchodzących miesiącach i latach tendencja ta jeszcze się wzmocni i coraz więcej przedsiębiorstw będzie przestawiać się na działalność w środowisku cyfrowym. Środowisko internetowe jest jednak obecnie zdominowane przez kilka dużych platform. Ich pozycja oraz ich większy dostęp do kluczowych zasobów danych mają wpływ na możliwości mniejszych europejskich przedsiębiorstw, jeżeli chodzi o rozpoczynanie lub zwiększenie skali działalności lub też jak najlepsze wykorzystywanie potencjału jednolitego rynku.

Najwięksi gracze na rynku cyfrowym

Kwestie te wymagają rozwiązania, jeżeli Europa chce jak najlepiej wykorzystać możliwości, jakie daje odbudowa gospodarki w oparciu o sektor cyfrowy. W związku z tym jednym z celów nowego **aktu prawnego o usługach cyfrowych** będzie udoskonalenie ram prawnych dotyczących usług cyfrowych oraz wprowadzenie jasnych zasad dla platform internetowych. Zapewni on większe bezpieczeństwo konsumentom w internecie, pomoże zapobiegać nadużywaniu władzy rynkowej przez platformy oraz zagwarantuje uczciwe funkcjonowanie rynku, a mniejszym przedsiębiorstwom zapewni równe szanse.

Należy pochylić się również nad tym, by zmniejszyć obciążenia administracyjne i ułatwić przedsiębiorstwom, zwłaszcza MŚP, korzystanie z narzędzi cyfrowych, takich jak podpis elektroniczny. Przedsiębiorstwa potrzebują wsparcia, aby uzyskać łatwiejszy dostęp do danych i ograniczać biurokrację dzięki rozwiązaniom cyfrowym, na przykład w przypadku umów. Należy zachęcać do korzystania z punktów kompleksowego wsparcia oraz uproszczenia internetowych procedur administracyjnych.

Priorytetem będzie cyfryzacja zamówień publicznych, m.in. przez opracowanie **krajowych systemów i platform e-zamówień**. Będzie ona opierać się na pełnym wdrożeniu pakietu dotyczącego prawa spółek, który ma ułatwić transformację cyfrową i mobilność przedsiębiorstw, a także jednolitego portalu cyfrowego.

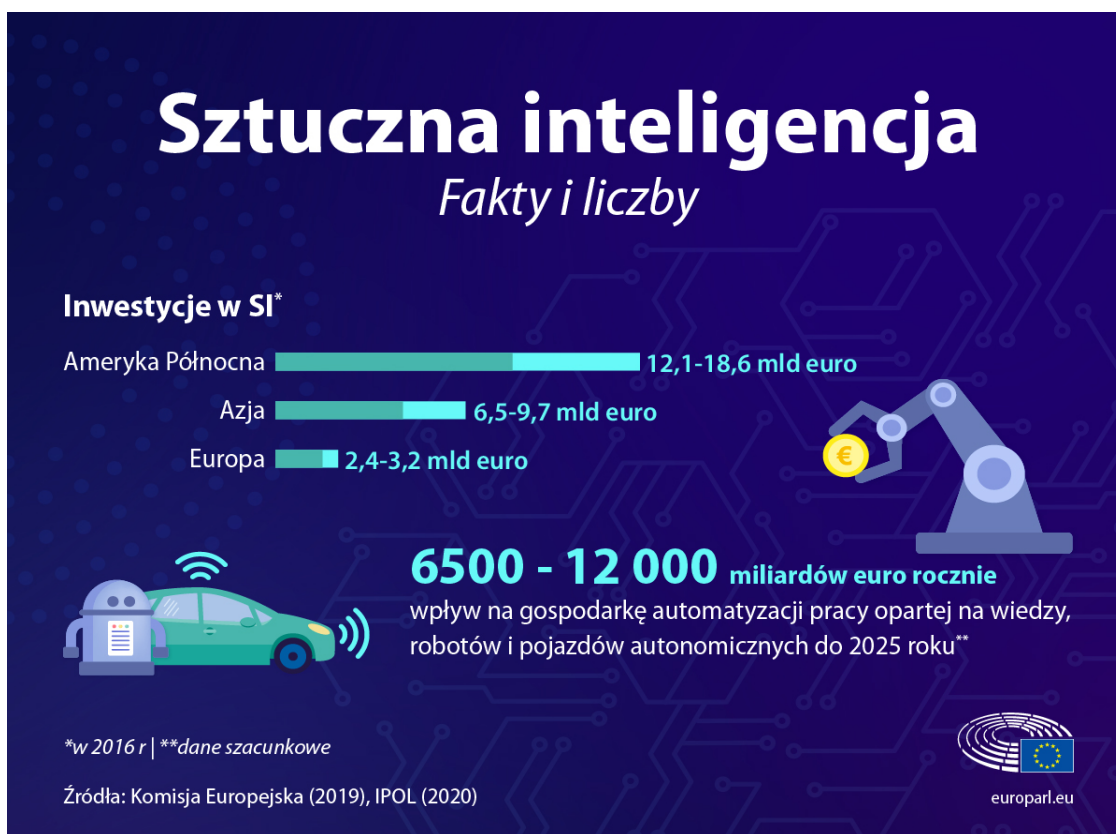
W ostatnich tygodniach można było zaobserwować niezwykle natężenie złośliwych ataków, które pochodziły z wielu źródeł i stanowiły próbę wykorzystania zakłóceń spowodowanych wystąpieniem pandemii w celach przestępczych lub geopolitycznych. Zwiększanie zdolności organów egzekwowania prawa do działania w środowisku cyfrowym pozwoli im dalej skutecznie chronić obywateli. Transformacja cyfrowa systemów wymiaru sprawiedliwości może poprawić dostęp do wymiaru sprawiedliwości i funkcjonowanie otoczenia biznesu.

W nowej **strategii bezpieczeństwa cybernetycznego UE** przeanalizuje, jak zwiększyć współpracę, wiedzę i potencjał na poziomie UE. Strategia ta pomoże również Europie rozwinąć swój potencjał przemysłowy i swoje partnerstwa przemysłowe oraz będzie zachęcać MŚP do podejmowania działalności w tej dziedzinie. Będzie ona towarzyszyć przeglądowi dyrektywy w sprawie bezpieczeństwa sieci i systemów informatycznych oraz

wnioskowi dotyczącemu dodatkowych środków ochrony infrastruktury krytycznej. Wraz z pracami prowadzonymi obecnie w dziedzinie cyberbezpieczeństwa w ramach unii bezpieczeństwa przyczyni się to do zwiększenia zdolności na poziomie państw członkowskich oraz poprawy ogólnego cyberbezpieczeństwa w UE.

Sztuczna Inteligencja – Fakty i liczby

Państwo – innowacje technologiczne

- Rola państwa w finansowaniu innowacji (np. technologie wojskowe)
- Kompleksowy dostęp cyfrowy + unikalny, zestandaryzowany identyfikator cyfrowy (digital ID) + mechanizmy wymiany danych
- Modele PPP np. ePUAP + profil zaufany
- E-administracja ≠ Smart government
- Państwo = krytyczna infrastruktura + prawo + kapitał ludzki
- Państwo 3.0: nowe kanały usług publicznych (e-państwo) + wzrost ilości danych zbieranych na temat swoich obywateli

- Państwo 4.0: nowy standard decyzji + sieci + gospodarka cyfrowa ↔ nowe zadania państwa

Możliwe Role Państwa w gospodarce cyfrowej

SCENARIUSZ 1
iChoose - obywatele biorą odpowiedzialność za swoje dane i tożsamości online, aktywnie je wykorzystując w życiu społecznym, osobistym i gospodarczym. Regulacje prawne dają obywatelom prawo pełnego decydowania o ich "życiu cyfrowym", a przy tym wspierają oddolne inicjatywy i budowę społeczeństwa obywatelskiego.

SCENARIUSZ 2
Rządy platformowe - rządy odgrywają aktywną rolę w transformacji cyfrowej. Powstają rządowe platformy internetowe służące zarządzaniu interakcjami z obywatelami, biznesem i społeczeństwem obywatelskim. Zapewnia to tym rządów dostęp do wiarygodnych danych, na których można budować bardziej wydajne i elastyczne usługi publiczne, oraz umożliwia bardziej konkurencyjną i produktywną gospodarkę rynkową.

SCENARIUSZ 3
Korporacyjne łączniki - duże firmy technologiczne stają się punktami kompleksowej obsługi praktycznie dla każdego aspektu naszego życia. Kontakty towarzyskie, zakupy, rozrywka, monitorowanie stanu zdrowia, edukacja są zapewniane przez platformy internetowe. Te globalne ekosystemy korporacyjne potrafią personalizować swoje usługi i zyskują zaufanie obywateli. W dodatku ich działanie opiera się na przejrzystości i regulach konkurencji. Dzięki temu odgrywają coraz większą rolę w zarządzaniu i rozwiązywaniu problemów społecznych (takich jak zmiany klimatu czy bezpieczeństwo cyfrowe).

SCENARIUSZ 4
Sztuczne niewidzialne ręce - nadmiar danych, sztuczna inteligencja i powszechnie dostępne narzędzia cyfrowe stworzyły świat, w którym działalność gospodarcza jest wysoce zdecentralizowana i znajduje się w stanie ciągłego zakłócenia. Automatyzacja postępuje szybko, a sztuczna inteligencja zastępuje wiele funkcji koordynacyjnych wykonywanych wcześniej przez firmy. Sztuczna inteligencja pozwala ludziom lepiej zrozumieć ich motywacje i zachowania, dzięki czemu mogą dokonywać lepszych wyborów indywidualnych i grupowych. Analiza dużych zbiorów danych za pośrednictwem algorytmów sprzyja wykorzenianiu niepożądanych zjawisk społecznych, takich jak korupcja czy przemoc fizyczna. Skutkiem ubocznym jest postępująca utrata prywatności i pojawianie się dylematów dotyczących ludzkiej autonomii i kontroli.

UE – cyfrowa dyplomacja, gospodarka, społeczeństwo

- Agenda Cyfrowa UE 2010: jednolity rynek cyfrowy + interoperacyjność: produkty ↔ usługi, nakłady na B+R, technologie cyfrowe dla: włączenie społeczne, zdrowia, zmian klimatu, security
- Cyfrowa UE 2020: odbudowa gospodarcza + następne pokolenie:
  - Lepsza i bardziej powszechna łączność (5G)
  - Suwerenność technologiczna i przemysłowa
  - Cyfrowe możliwości strategiczne: 6G, tech. kwantowe, blockchain
  - Gospodarka oparta na danych (usługi i produkty)
- Filary rozwoju = 5 celów tematycznych

Cele szczegółowe EFRR

Cele szczegółowe EFRR:				
CP1:	CP2:	CP3:	CP4:	CP5:
<p>Bardziej inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej</p>	<p>Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa dzięki promowaniu czystszej i sprawiedliwej transformacji energetyki, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, przystosowania się do zmiany klimatu oraz zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem</p>	<p>Lepiej połączona Europa dzięki zwiększeniu mobilności i udoskonaleniu regionalnych połączeń teleinformatycznych</p>	<p>Europa o silniejszym wymiarze społecznym dzięki wdrażaniu Europejskiego filaru praw socjalnych</p>	<p>Europa bliżej obywateli dzięki wspieraniu zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju obszarów miejskich, wiejskich i przybrzeżnych w ramach inicjatyw lokalnych</p>
<p>(i) zwiększenie potencjału w zakresie badań i innowacji oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii; (ii) czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw i rządów; (iii) sprzyjanie wzrostowi i konkurencyjności MŚP; (iv) rozwijanie umiejętności na rzecz inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości.</p>	<p>(i) promowanie środków na rzecz efektywności energetycznej; (ii) promowanie odnawialnych źródeł energii; (iii) rozwój inteligentnych systemów i sieci energetycznych oraz systemów magazynowania na szczeblu lokalnym; (iv) wspieranie działań w zakresie dostosowania do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku i odporności na klęski żywiołowe; (v) wspieranie zrównoważonej gospodarki wodnej; (vi) wspieranie przechodzenia na gospodarkę o obiegu zamkniętym;</p>	<p>(i) udoskonalanie sieci połączeń cyfrowych; (ii) rozwój zrównoważonej, inteligentnej, bezpiecznej i intermodalnej sieci TEN-T odpornej na zmianę klimatu; (iii) rozwój zrównoważonej, inteligentnej i intermodalnej mobilności odpornej na zmianę klimatu na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do sieci TEN-T i mobilności transgranicznej; (iv) wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej.</p>	<p>(i) poprawa skuteczności rynków pracy oraz dostępu do wysokiej jakości zatrudnienia poprzez rozwój innowacji społecznych i infrastruktury; (ii) poprawa dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury; (iii) zwiększenie integracji społeczno-ekonomicznej marginalizowanych społeczności, migrantów i grup w niekorzystnej sytuacji poprzez zintegrowane działania obejmujące mieszkalnictwo i usługi społeczne; (iv) zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej</p>	<p>(i) wspieranie zintegrowanego rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, dziedzictwa kulturowego i bezpieczeństwa na obszarach miejskich; (ii) wspieranie zintegrowanego lokalnego rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, dziedzictwa kulturowego oraz bezpieczeństwa, w tym na obszarach wiejskich i przybrzeżnych, m.in. w ramach rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność.</p>

Investowanie środków przez pryzmat COVID-19

Wszystkie środki pozyskane w ramach Next Generation EU i nowego budżetu UE będą wykorzystywane za pośrednictwem programów UE. To oznacza, że każde zainwestowane euro będzie przeznaczone na wsparcie Europy w wychodzeniu z kryzysu, przyspieszenie dwójakiej transformacji – ekologicznej i cyfrowej – oraz budowę bardziej sprawiedliwego i odpornego społeczeństwa. Oznacza to również, że **procesowi temu będzie towarzyszyła pełna przejrzystość i demokratyczna odpowiedzialność** przed Parlamentem Europejskim i Radą. Środki z Next Generation EU będą inwestowane w ramach trzech filarów, za pomocą dotacji o wartości 500 mld EUR i pożyczek w wysokości 250 mld EUR na rzecz państw członkowskich⁷.

⁷ KOMUNIKAT KOMISJI, *Decydujący moment dla Europy: naprawa i przygotowanie na następną generację*, Bruksela 2020.

Pierwszym filarem jest **wsparcie państw członkowskich w inwestycjach i reformach**, aby przeciwdziałać kryzysowi:

- Nowy **Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności** o budżecie w wysokości 560 mld EUR – rozdzielany w postaci dotacji i pożyczek. Instrument będzie wspierał państwa członkowskie w realizacji inwestycji i reform, które są niezbędne do trwałej odbudowy. Państwa członkowskie opracują dostosowane do własnych potrzeb krajowe plany naprawy, oparte na priorytetach w zakresie inwestycji i reform określonych w ramach europejskiego semestru, zgodnie z krajowymi planami w dziedzinie energii i klimatu, planami sprawiedliwej transformacji, umowami o partnerstwie i programami operacyjnymi w ramach funduszy UE.
- Nowa inicjatywa **REACT-EU** zasili wsparcie na rzecz spójności dla państw członkowskich kwotą 55 mld EUR. Środki te będą dostępne od 2020 r. i rozdzielane według nowego klucza alokacji uwzględniającego skutki kryzysu. Dzięki temu nie będzie dochodziło do zakłóceń finansowania kluczowych kryzysowych środków naprawczych, a wsparcie będzie kierowane do tych, którzy go najbardziej potrzebują. Inicjatywa będzie wspierała pracowników i MŚP, systemy ochrony zdrowia oraz transformację ekologiczną i cyfrową i będzie dostępna dla wszystkich sektorów – od turystyki po kulturę.
- Aby wspierać transformację ekologiczną, Komisja proponuje udostępnienie dodatkowych środków na Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. W kolejnym okresie budżetowym UE wzmocnione zostaną również programy w ramach polityki spójności – także po to, by umożliwić większą elastyczność tych programów.

Drugi filar to **rozpoczęcie odbudowy gospodarki UE przez zachęcanie do inwestycji prywatnych**.

- Nowy **Instrument Wsparcia Wyplacalności** uruchomi prywatne środki, aby udzielać pilnego wsparcia przedsiębiorstwom, które poza przejściowymi trudnościami w zakresie wypłacalności dobrze prosperują. Inwestycje te zostaną skierowane do przedsiębiorstw w sektorach, regionach i państwach, które najbardziej odczuły skutki kryzysu. Przyczyni się to do wyrównania warunków działania w tych państwach członkowskich, które mają mniejsze możliwości udzielania wsparcia w ramach

pomocy państwa. Instrument może być operacyjny od 2020 r. i będzie dysponował budżetem

w wysokości 31 mld EUR, co pozwoli na odblokowanie ponad 300 mld EUR wsparcia na utrzymanie wypłacalności. Opracowane zostaną wytyczne, aby ułatwić dostosowanie inwestycji do priorytetów UE.

- Komisja proponuje **wzmocnienie InvestEU**, flagowego programu inwestycyjnego UE, przez ponad dwukrotne zwiększenie jego możliwości.
- Ponadto w ramach InvestEU utworzony zostanie **Instrument na rzecz Inwestycji Strategicznych**. Instrument pozwoli odblokować inwestycje o wartości 150 mld EUR dzięki kwocie 15 mld EUR przydzielonej na instrument w ramach Next Generation EU. Będzie to inwestycja we wzmocnienie naszej odporności i strategicznej autonomii w odniesieniu do kluczowych technologii i łańcuchów wartości.

W trzecim filarze chodzi o **wyciągnięcie wniosków z kryzysu**:

- Komisja proponuje utworzenie **nowego niezależnego programu UE dla zdrowia**, o budżecie wynoszącym 9,4 mld EUR. W ramach programu realizowane będą inwestycje w działania prewencyjne, gotowość na wypadek kryzysu, zakup niezbędnych leków i sprzętu, jak również poprawę długoterminowych efektów zdrowotnych. Rozbudowanych zostanie kilka innych kluczowych programów, w szczególności rescEU i „Horyzont Europa”, aby uwzględnić doświadczenia płynące z kryzysu.
- Ponadto, w celu **skuteczniejszego wsparcia naszych globalnych partnerów**, wzmocniony zostanie Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej i Instrument Pomocy Humanitarnej.

Oprócz trzech filarów wydatkowania za pośrednictwem narzędzia służącego odbudowie gospodarki Komisja proponuje również wzmocnienie szeregu innych programów objętych budżetem UE, w stosunku do tego, co omówiono na posiedzeniu Rady Europejskiej w lutym 2020 r. Obejmuje to między innymi wspólną politykę rolną, Europejski Fundusz Morski i Rybacki, Program na rzecz jednolitego rynku oraz programy wspierające współpracę w dziedzinie podatków i ceł, instrument „Łącząc Europę”, Erasmus+, program „Kreatywna Europa”, **program „Cyfrowa Europa”**, Europejski Fundusz Obrony, Fundusz

Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Fundusz Azylu i Migracji, Fundusz Zintegrowanego Zarządzania Granicami oraz pomoc przedakcesyjną.

Założenia nowego Programu UE „Cyfrowa Europa” na lata 2021-2027 (Digital Europe Programme)

„Cyfrowa Europa” (Digital Europe Programme – DEP) na lata 2021-2027 to nowy program, który jest częścią rozdziału „Jednolity rynek, innowacje i agenda cyfrowa” projektu wieloletnich ram finansowych Unii Europejskiej (UE). Powstał na podstawie strategii jednolitego rynku cyfrowego. Jego głównym celem jest kształtowanie cyfrowej transformacji w Europie. Koncentruje się na rozwoju strategicznych umiejętności cyfrowych UE i wsparciu rozwoju technologii cyfrowych na potrzeby europejskich obywateli i przedsiębiorstw.

Program „Cyfrowa Europa” zapewni finansowanie przedsięwzięć w 5 obszarach⁸:

- **obliczenia superkomputerowe** (supercomputing),
- **sztuczna inteligencja** (artificial intelligence),
- **cyberbezpieczeństwo** (cybersecurity),
- **zaawansowane umiejętności cyfrowe** (advanced digital skills),
- **zapewnienie szerokiego wykorzystania technologii cyfrowych w gospodarce i społeczeństwie** (ensuring the wide use of digital technologies across the economy and society).

1. Obliczenia superkomputerowe (supercomputing)

Planowana kwota 2,7 mld euro zostanie przeznaczona na finansowanie projektów, które opracowują oraz wzmacniają przetwarzanie danych w Europie oraz na superkomputery. Ma to zasadnicze znaczenie dla rozwoju wielu obszarów – od opieki zdrowotnej i energii ze źródeł odnawialnych po bezpieczeństwo samochodów i cyberbezpieczeństwo. Finansowanie zapewni skuteczniejsze i bardziej powszechne

---

⁸ Anna Ober, POPC Wsparcie, *Założenia nowego Programu UE „Cyfrowa Europa” na lata 2021-2027 (Digital Europe Programme)*, <https://www.gov.pl/web/popcwsparcie/zalozenia-nowego-programu-ue-cyfrowa-europa-na-lata-2021-2027-digital-europe-programme>, (dostęp 10.12.2020).

wykorzystanie superkomputerów zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym, w tym w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw.

Program „Cyfrowa Europa” dąży do stworzenia do 2023 r. **światowej klasy superkomputera i infrastruktury danych o zdolności obliczeniowej eksaskali** (trylion, czyli 10^{18} obliczeń na sekundę). A do 2027 r. – systemów o zdolności przekraczającej eksaskalę. Wyposaży tym samym UE we własne niezależne i konkurencyjne zasoby technologii, pomoże osiągnąć zdecydowanie wyższy poziom aplikacji i zwiększy dostępność i wykorzystanie superkomputerów.

Planowane inicjatywy będą korzystać z europejskiej strategii na rzecz superkomputerów, która pomoże UE osiągnąć postęp w wielu dziedzinach: od opieki zdrowotnej i energii odnawialnej po bezpieczeństwo samochodów i bezpieczeństwo cybernetyczne.

2. Sztuczna inteligencja (SI, artificial intelligence)

Kwota w wysokości 2,5 mld euro zostanie przeznaczona na rozpowszechnianie sztucznej inteligencji w całej europejskiej gospodarce i społeczeństwie. Budżet ten opiera się na europejskim podejściu do sztucznej inteligencji z 25 kwietnia 2018 r. **Założeniem jest pobudzenie inwestycji, aby jak najlepiej wykorzystywać SI, a jednocześnie uwzględniać zmiany społeczno-gospodarcze z nią związane i zapewniać odpowiednie ramy etyczne i prawne.**

Program „Cyfrowa Europa” umożliwi lepszy dostęp **organom publicznym** i przedsiębiorstwom, zwłaszcza tym najmniejszym, do obiektów badawczych i do przeprowadzania eksperymentów w dziedzinie sztucznej inteligencji w państwach członkowskich.

Zwiększenie inwestycji w badania naukowe i innowacje w ramach programu „Horyzont Europa” pozwoli natomiast pozostać UE w światowej czołówce, jeżeli chodzi o postęp naukowo-technologiczny w SI. Komisja proponuje opracować wspólne „europejskie biblioteki” algorytmów, dostępne dla wszystkich. Chce w ten sposób pomóc sektorowi publicznemu i prywatnemu znaleźć i kupić rozwiązanie, które najlepiej zaspokoją ich potrzeby.

Otwarte platformy i dostęp do przestrzeni danych przemysłowych w zakresie SI zostaną udostępnione w całej UE za pośrednictwem ośrodków innowacji cyfrowych (inaczej Hubów Cyfrowych Innowacji, ang. Digital Innovation Hubs – DIHs). Zapewnią one małym przedsiębiorstwom oraz lokalnym innowatorom obiekty badawcze i dostarczą potrzebną wiedzę.

3. Cyberbezpieczeństwo (cybersecurity)

Na wsparcie tego obszaru, czyli ochronę gospodarki cyfrowej, społeczeństwa i demokracji w UE, zaplanowano 2 mld euro.

W ramach programu:

- zostanie zbudowana cyberobrona,
- powstanie unijny sektor cyberbezpieczeństwa,
- zostaną sfinansowane najnowocześniejsze urządzenia i infrastruktura cyberbezpieczeństwa,
- będzie wspierany rozwój niezbędnych umiejętności i wiedzy.

Założenia opierają się na wielu środkach w zakresie cyberbezpieczeństwa, które zostały przedstawione we wrześniu 2017 r., oraz na pierwszych ogólnounijnych przepisach

w dziedzinie cyberbezpieczeństwa, które weszły w życie w maju 2018 r.

4. Zaawansowane umiejętności cyfrowe (advanced digital skills)

Dzięki wsparciu w wysokości 700 mln euro obecni i przyszli pracownicy będą mogli łatwo zdobyć zaawansowane umiejętności cyfrowe w czasie długo- i krótkoterminowych szkoleń oraz staży w trakcie pracy. I to niezależnie od państwa członkowskiego, w którym mieszkają.

W ramach programu „Cyfrowa Europa” ośrodki innowacji cyfrowych zrealizują ukierunkowane programy. Udziela małym i średnim przedsiębiorstwom oraz administracji publicznej pomocy, by pracownicy mogli zdobyć niezbędne zaawansowane umiejętności oraz zyskać dostęp do nowych możliwości oferowanych przez superkomputery, sztuczną inteligencję i cyberbezpieczeństwo.

5. Zapewnienie szerokiego wykorzystania technologii cyfrowych w całej gospodarce i w społeczeństwie (ensuring the wide use of digital technologies across the economy and society)

Kwota 1,3 mld euro zapewni cyfrową transformację administracji publicznej i usług użyteczności publicznej oraz ich interoperacyjność w całej UE. Ułatwi także wszystkim przedsiębiorstwom, w szczególności małym i średnim, dostęp do technologii i know-how.

Ośrodki innowacji cyfrowych będą punktami kompleksowej obsługi małych i średnich przedsiębiorstw oraz administracji publicznej. Udostępnią wiedzę technologiczną i obiekty do przeprowadzania eksperymentów. Będą udzielać porad na temat oceniania biznesowych projektów w zakresie transformacji cyfrowej. Sieć ośrodków innowacji cyfrowych zapewni jak najszerszy zasięg geograficzny usług w całej Europie.

Europejska agenda cyfrowa

Od 1995 r. technologie informacyjno-komunikacyjne (ICT) przynoszą wzrost wydajności i przyczyniają się do wzrostu gospodarczego w UE. Przez ostatnie trzy dekady tzw. konwergencja technologiczna doprowadziła do zatarcia się granic między usługami telekomunikacyjnymi, nadawczymi i informatycznymi. W 2015 r. Komisja rozpoczęła tworzenie jednolitego rynku cyfrowego, którego podstawę stanowią wnioski ustawodawcze dotyczące takich dziedzin jak pobudzenie handlu elektronicznego, prawo autorskie, prywatność w łączności elektronicznej, harmonizacja praw cyfrowych, zharmonizowane przepisy dotyczące podatku VAT i cyberbezpieczeństwo.

Podstawa prawna

Choć w traktatach nie przewidziano żadnych szczegółowych przepisów dotyczących ICT, UE może podejmować odnośne działania w ramach polityk sektorowych i horyzontalnych takich jak: polityka przemysłowa (art. 173 TFUE), polityka w dziedzinie konkurencji (art. 101-109 TFUE), polityka handlowa (art. 206 i 207 TFUE), sieci transeuropejskie (TEN) (art. 170-172 TFUE), badania i rozwój technologiczny oraz przestrzeń kosmiczna (art. 179-190 TFUE), zbliżenie przepisów w celu ustanowienia i zapewnienia funkcjonowania rynku wewnętrznego (art. 114 TFUE), swobodny przepływ

towarów (art. 28, 30 i 34-35 TFUE), swobodny przepływ osób, usług i kapitału (art. 45-66 TFUE), edukacja, kształcenie zawodowe, młodzież i sport (art. 165 i 166 TFUE) oraz kultura (art. 167 TFUE). Wszystkie te dziedziny są podstawowymi elementami Cyfrowej Europy.

Cele

Kontynuująca strategię lizbońską Europejska agenda cyfrowa była jedną z siedmiu inicjatyw przewodnich przyjętych przez Komisję w ramach strategii „Europa 2020”. Europejska agenda cyfrowa opublikowana w maju 2010 r. przyjęła za cel określenie kluczowej roli sprawczej, jaką będą musiały odegrać technologie informacyjno-komunikacyjne, jeśli Europa chce zrealizować swoje ambitne założenia na rok 2020. Aby zagwarantować sprawiedliwe, otwarte i bezpieczne otoczenie cyfrowego, Komisja oparła strategię jednolitego rynku cyfrowego na trzech filarach: zapewnienie konsumentom i przedsiębiorcom łatwiejszego dostępu do towarów i usług cyfrowych w całej Europie, stworzenie odpowiednich warunków do rozwoju sieci i usług cyfrowych oraz maksymalizacja potencjału wzrostu gospodarczego związanego z gospodarką cyfrową.

Osiągnięcia

Od momentu pełnego otwarcia rynku telekomunikacyjnego na konkurencję z dniem 1 stycznia 1998 r. i rozpoczęcia jego wdrażania, w ramach strategii jednolitego rynku cyfrowego zostały przedstawione najważniejsze wnioski ustawodawcze, określone w niej jako priorytetowe.

Po pierwsze, chodzi o zapewnienie konsumentom i przedsiębiorcom łatwiejszego dostępu do towarów i usług cyfrowych w całej Europie oraz o stworzenie w UE zaawansowanego systemu praw użytkowników oraz ochrony konsumentów i przedsiębiorców. Osiągnięcia w tym obszarze to:

- niższe ceny łączności elektronicznej, a ostatecznie zniesienie opłat roamingowych z dniem 14 czerwca 2017 r. („Roam Like At Home”);
- lepszy dostęp do Internetu dla wszystkich wraz z kompleksowymi podstawowymi usługami szerokopasmowymi, głównie dzięki rozwojowi telefonii komórkowej i satelitarnej łączności szerokopasmowej służącemu udostępnieniu gigabitowego Internetu wszystkim głównym podmiotom napędowym przyczyniającym się do rozwoju społeczno-gospodarczego wraz ze zharmonizowanym wykorzystaniem

zakresu częstotliwości 470-790 MHz w Unii oraz otwarciem szerokiego pasma dla Internetu mobilnego 5G do 2020 r.; wspólny unijny harmonogram skoordynowanego wprowadzenia w 2020 r. komercyjnego 5G; darmowy dostęp do Wi-Fi w hotspotach dla obywateli Unii i turystów w przestrzeni publicznej w całej UE oferowany w ramach programu WiFi4EU; wysokiej jakości pasmo 700 MHz oraz fundusz na rzecz sieci szerokopasmowych w ramach instrumentu „Łącząc Europę” (w celu wsparcia infrastruktury sieci cyfrowych);

- lepsza ochrona konsumentów w dziedzinie telekomunikacji dzięki przepisom dotyczącym ochrony prywatności (dyrektywa 2009/136/WE) oraz ochrony danych (dyrektywa 95/46/WE), udoskonalonym nowymi ramami regulacyjnymi w zakresie ochrony danych (rozporządzenie (UE) 2016/679 i dyrektywa (UE) 2016/680); wzmocnienie mandatu Europejskiej Agencji ds. Bezpieczeństwa Sieci i Informacji (ENISA) po przyjęciu rezolucji Parlamentu z dnia 16 kwietnia 2013 r., po czym został przedstawiony wniosek Komisji i odbył się szczyt talliński; stworzenie platformy internetowej służącej rozstrzygnięciu sporów między konsumentami a sprzedawcami internetowymi; stworzenie platformy internetowej (giponet.org), dzięki której wdrażanie zarządzania Internetem ma się stać bardziej demokratyczne i przyjazne dla użytkowników; przepisy dotyczące blokowania geograficznego zapobiegające bezpośredniej i pośredniej dyskryminacji ze względu na przynależność państwową konsumentów, ich miejsce zamieszkania lub siedzibę w kontekście transgranicznych transakcji handlowych zawieranych między sprzedawcami i klientami w UE; dopuszczenie korzystania z utworów chronionych prawem autorskim przez osoby z niepełnosprawnością uniemożliwiająca zapoznanie się z drukiem; wprowadzenie jednolitego europejskiego numeru alarmowego 112 (dyrektywa 2009/136/WE), infolinii w sprawie zaginionych dzieci (116000), telefonu zaufania dla dzieci i młodzieży (116111) oraz telefonu zaufania dla osób dorosłych w kryzysie emocjonalnym (116123); zagwarantowanie prawa do zmiany operatora telefonii stacjonarnej lub sieci komórkowej w ciągu jednego dnia roboczego z zachowaniem dotychczasowego numeru telefonu, czyli tzw. przenośności numerów (dyrektywa 2009/136/WE).

Po drugie, w celu stworzenia odpowiednich warunków do rozwoju sieci i usług cyfrowych na szczeblu unijnym Organ Europejskich Regulatorów Łączności Elektronicznej (BEREC) (ustanowiony rozporządzeniem (UE) 2018/1971) ułatwia współpracę między

krajowymi organami regulacyjnymi a Komisją, propagując najlepsze praktyki i wspólne podejścia, a także przyczynia się do unikania niespójnych regulacji, które mogłyby zakłócać konkurencję na jednolitym rynku telekomunikacyjnym. Jeśli chodzi o zarządzanie widmem, wieloletni program dotyczący polityki w zakresie widma radiowego wyznacza polityczne kierunki i cele strategicznego planowania i harmonizacji wykorzystania widma radiowego. Zapewnia on funkcjonowanie rynku wewnętrznego w tych obszarach polityki Unii, które wiążą się z wykorzystaniem widma, takich jak łączność elektroniczna, badania, rozwój technologiczny i przestrzeń kosmiczna, transport, energetyka i polityka audiowizualna.

Po trzecie, Europejska agenda cyfrowa zmierza do maksymalizacji potencjału wzrostu tkwiącego w gospodarce cyfrowej poprzez propagowanie umiejętności cyfrowych i obliczeń wielkiej skali, cyfryzację przemysłu i usług, rozwój sztucznej inteligencji i modernizację usług publicznych. Ponadto zostały przyjęte nowe przepisy gwarantujące możliwość przenoszenia usług cyfrowych, aby umożliwić konsumentom, którzy zapłacili za usługi online w zakresie treści w ich własnym kraju, zachowanie dostępu do tych usług w trakcie wizyty w innym kraju UE. Przepisy te zaczęły obowiązywać z dniem 1 kwietnia 2018 r.

Jednym z kluczowych priorytetów UE jest obecnie „Europa na miarę ery cyfrowej”. W najnowszej serii komunikatów dotyczących sztucznej inteligencji i strategii w zakresie danych Komisja położyła nacisk na stworzenie jednolitego rynku danych, w szczególności danych przemysłowych i handlowych, jako głównej siły napędowej gospodarki cyfrowej. W czerwcu 2020 r. Komisja ogłosiła w swoim komunikacie pt. „Decydujący moment dla Europy: naprawa i przygotowanie na następną generację” (COM(2020)0456), że odbudowa po pandemii COVID-19 nastąpi m.in. dzięki jednolitemu rynkowi cyfrowemu. Wśród przedstawionych tam propozycji można wymienić rozwój e-identyfikacji, inwestowanie w sztuczną inteligencję, cyberbezpieczeństwo, sieci 5G, kwantowe technologie obliczeniowe, technologie blockchain, budowę gospodarki faktycznie opartej na danych oraz rozwój krajowych systemów e-zamówień.

Rola Parlamentu Europejskiego

Parlament opowiada się za zdecydowaną i ambitną polityką w zakresie ICT i jest czynnie zaangażowany w przyjmowanie aktów ustawodawczych w tej dziedzinie. W związku z tym nieustannie starał się utrzymać kwestie ICT w centrum uwagi dzięki sprawozdaniom z własnej inicjatywy, pytaniom wymagającym odpowiedzi ustnej lub odpowiedzi na piśmie,

badaniom, warsztatom, opiniom i rezolucjom, a także poprzez apele o większą koordynację wysiłków krajowych na rzecz rozwoju usług ogólnoeuropejskich oraz o wsparcie UE dla badań i rozwoju w dziedzinie ICT.

Parlament podkreślił konieczność wykorzystania zakresów częstotliwości stanowiących „dywidendę cyfrową” do tego, by zapewnić wszystkim obywatelom UE szerokopasmowy dostęp do internetu, oraz podkreślał potrzebę podjęcia dalszych działań na rzecz zapewnienia wszystkim obywatelom i konsumentom powszechnego i szybkiego dostępu do sieci szerokopasmowych, a także umiejętności i kompetencji cyfrowych. Jednocześnie Parlament zdecydowanie wspiera neutralność technologiczną, „neutralność sieci” oraz „swobody w sieci” z myślą o obywatelach Unii Europejskiej, a także działania na rzecz dostępu do usług i aplikacji za pośrednictwem sieci telekomunikacyjnych lub korzystania z tych usług i aplikacji przy zapewnieniu poszanowania podstawowych praw i wolności obywateli. Tego rodzaju środki muszą także zagwarantować, że dostawcy usług internetowych nie będą ograniczać użytkownikom możliwości dostępu do dowolnie wybranych treści i aplikacji lub korzystania z dowolnie wybranych usług.

Parlament systematycznie utrwała te gwarancje w prawodawstwie. Aktywnie działa na rzecz usunięcia przeszkód w funkcjonowaniu jednolitego rynku cyfrowego oraz na rzecz dostosowania unijnych przepisów w zakresie telekomunikacji do współczesnych produktów i usług cyfrowych opartych na danych w celu maksymalnej cyfryzacji europejskich sektorów usług, co zrodzi nowe miejsca pracy i nowe możliwości. Zmierza do pobudzenia handlu transgranicznego, zharmonizowania przepisów dotyczących umów cyfrowych, zagwarantowania transgranicznych usług doręczania przesyłek po przystępnych cenach, wspierania swobodnego przepływu danych nieosobowych i wprowadzenia prostszych procedur dotyczących deklaracji VAT. I tak Parlament ułatwił wszystkim obywatelom dostęp do danych i usprawnił ich przepływ dzięki ustanowieniu norm neutralności sieci, zharmonizowaniu wykorzystania zakresu częstotliwości 470-790 MHz, sprzyjaniu darmowym połączeniom Wi-Fi dla wszystkich w miastach i na wsi (program WiFi4EU), inwestycjom w obliczenia wielkiej skali i chmurę do celów naukowych (europejska chmura dla otwartej nauki) oraz dzięki zniesieniu opłat roamingowych. Parlament zainicjował i sfinalizował ważne prace legislacyjne nad środkami mającymi na celu zmniejszenie kosztów realizacji szybkich sieci

łączności elektronicznej oraz nad rozporządzeniem w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym.

Ponadto Parlament pomyślnie zakończył prace legislacyjne nad zwiększeniem ochrony danych dzięki reformie ram ochrony danych i przepisów w zakresie cyberbezpieczeństwa, zatwierdzeniu powstania europejskich ram bezpieczeństwa ICT, wprowadzeniu certyfikacji z zakresu ICT w UE, promowaniu inwestycji w podstawowe zdolności przemysłowe w zakresie cyberbezpieczeństwa, zagwarantowaniu rzeczywistego egzekwowania ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych jako prawa podstawowego (dyrektywa (UE) 2016/680) oraz ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i swobodnym przepływem takich danych (rozporządzenie (UE) 2016/679). To ostatnie rozporządzenie ma na celu skorygowanie fragmentaryzacji w zapewnianiu ochrony danych w Unii oraz braku pewności prawa, a także zaprzeczenie rozpowszechnionemu poczuciu, że ochrona osób fizycznych jest poważnie zagrożona (w szczególności w związku z działaniami w Internecie). Niedawno w Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych (LIBE) odbyło się głosowanie nad przepisami dotyczącymi poszanowania życia prywatnego i ochrony danych osobowych w łączności elektronicznej w celu ułatwienia działalności gospodarczej.

Parlament ściśle monitoruje wdrażanie przez Komisję planu działania dotyczącego strategii jednolitego rynku cyfrowego i w związku z tym przyjął rezolucję pt. „W kierunku aktu o jednolitym rynku cyfrowym”. Na podstawie wniosków przedstawionych w następstwie strategii jednolitego rynku cyfrowego oraz tej rezolucji Parlament opracował akty prawne, w których zajął się takimi kwestiami jak nieuzasadnione blokowanie geograficzne, transgraniczne usługi doręczania paczek, możliwość transgranicznego przenoszenia na rynku wewnętrznym usług online w zakresie treści, przegląd rozporządzenia w sprawie współpracy w zakresie ochrony konsumenta, audiowizualne usługi medialne <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/pl/sheet/64/digital-agenda-for-europe> - [ftn21](#), umowy sprzedaży towarów zawierane przez Internet lub w inny sposób na odległość oraz umowy o dostarczanie treści cyfrowych.

Na wniosek Komisji Rynku Wewnętrznego i Ochrony Konsumentów Departament Tematyczny ds. Polityki Gospodarczej, Naukowej i Jakości Życia Parlamentu Europejskiego zorganizował warsztaty nt. „Przepisy dotyczące handlu elektronicznego dostosowane do ery

cyfrowej”, po których opublikowano różne badania dotyczące odpowiedzialności platform, bardziej zdecydowanych środków egzekwowania i stosowania sztucznej inteligencji.

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

Sfinansowano przez Narodowy Instytut Wolności - Centrum Rozwoju
Społeczeństwa Obywatelskiego ze środków Programu Rozwoju Organizacji
Obywatelskich na lata 2018 – 2030

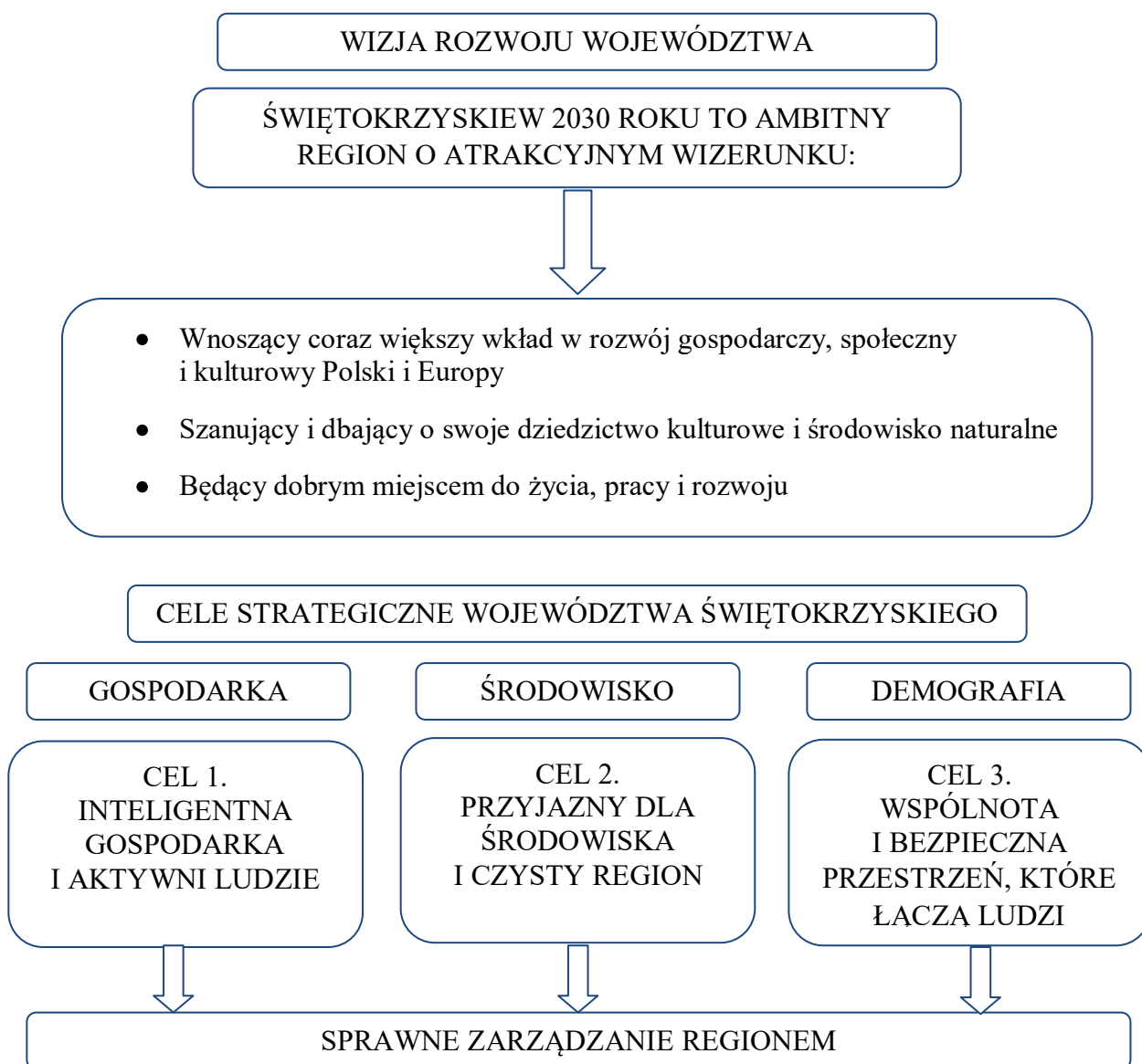
Program Rozwoju
Organizacji
Obywatelskich
na lata 2018–2030
PROO

W rezolucji z dnia 17 kwietnia 2020 r. w sprawie skoordynowanych działań UE na rzecz zwalczania pandemii COVID-19 i jej skutków Parlament zaapelował do Komisji o dalsze rozwijanie zdolności w obszarze usług w chmurze, aby ułatwić wymianę danych badawczych i danych dotyczących zdrowia na szczeblu UE oraz opracowanie szczepionki, z poszanowaniem postanowień dyrektywy o e-privacy oraz RODO.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2030+

Projekt SRWŚ 2030+ Przyjęty przez Zarząd WŚ w grudniu 2020 r. i skierowany do konsultacji w ramach Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko. Planowany termin przyjęcia srwś 2030+ - I kwartał 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne

KRAJOWY PLAN ODBUDOWY -Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Recovery and Resilience Facility-RRF).

Główne uwarunkowania wynikające z rozporządzeń

Źródło: POLITYKA REGIONALNA I FUNDUSZE EUROPEJSKIE W REGIONIE Konferencja regionalna

Na co przeznaczone będą środki z KPO?

✓ ZDROWIE

- infrastruktura podmiotów leczniczych
- rozwój kadr systemu ochrony zdrowia,
- badania naukowe i rozwój sektora farmaceutycznego
- cyfryzacja ochrony zdrowia
- profilaktyka

✓ CYFRYZACJA

- sieć 5G
- e-administracja i e-społeczeństwo
- likwidacja białych plam w dostępie do szybkiego Internetu
- cyberbezpieczeństwo

✓ INNOWACYJNOŚĆ

- strategiczne projekty dla gospodarki
- infrastruktura badawcza
- innowacyjne technologie
- Przemysł 4.0

✓ ZIELONA GOSPODARKA

- inwestycje w OZE
- termomodernizacja
- inteligentna sieć energetyczna
- ograniczenie niskiej emisji
- gospodarka o obiegu zamkniętym (GOZ)

✓ EDUKACJA

- nowoczesna edukacja
- rozwiązania cyfrowe
- szkolnictwo zawodowe

✓ CZYSTY I ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT

- sieci wielogłęziowego transportu krajowego i międzynarodowego
- niskoemisyjny transport miejski i regionalny
- paliwa alternatywne
- cyfryzacja transportu

✓ SPÓJNOŚĆ TERYTORIALNA

- zeroemisyjna mobilność
- przygotowanie terenów inwestycyjnych w Polsce
- lepsze gospodarowanie zasobami wodnymi na obszarach wiejskich
- zielone i odporne miasta oraz obszary funkcjonalne
- zrównoważona dostępność terytorialna

✓ RYNEK PRACY

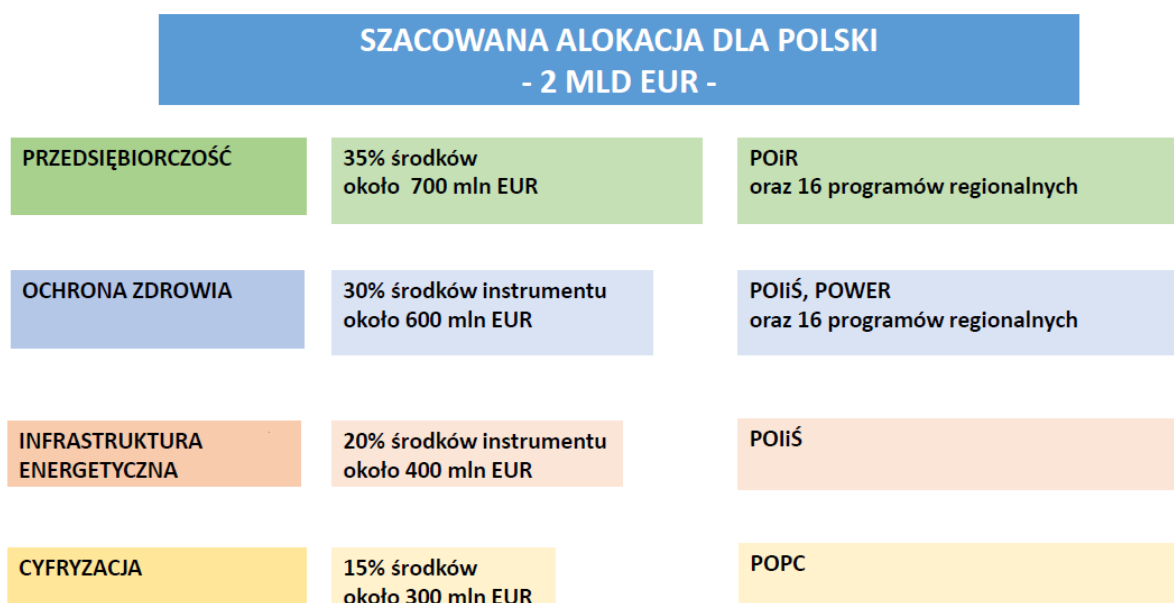
- elastyczne formy zatrudnienia i praca zdalna
- zmniejszenie ryzyka utraty pracy oraz pomoc w jej podjęciu
- kompetencje pracowników
- aktywność zawodowa

Źródło: POLITYKA REGIONALNA I FUNDUSZE EUROPEJSKIE W REGIONIE Konferencja regionalna

Instrument REACT-EU

- Nowy Instrument - dodatkowa alokacja dla Polityki Spójności 2014-2020.
- Wdrażanie w ramach nowego Celu Tematycznego: „Wspieranie naprawy kryzysowej w kontekście pandemii COVID-19 i przygotowanie ekologicznego, cyfrowego i odpornego na zagrożenia żywienia gospodarczego”.
- Pomost między reagowaniem na kryzys związany z COVID, a długoterminowymi celami wspieranymi przez politykę spójności na lata 2021-2027.
- Wdrażane jedynie w ramach nowych osi priorytetowych w programie (RPOWŚ 2014-2020).
- Poziom dofinansowania – do 100%.

Źródło: POLITYKA REGIONALNA I FUNDUSZE EUROPEJSKIE W REGIONIE Konferencja regionalna

FUNDUSZE EUROPEJSKIE W PERSPEKTYWIE FINANSOWEJ 2021-2027

Założenia do wdrożenia

UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE PROGRAMOWANIA:

- **Pakiet legislacyjny polityki spójności** -projekty Rozporządzeń UE
- **Umowa Partnerstwa** –w trakcie konsultacji
- **Linia demarkacyjna**–projekt po konsultacjach z regionami
- **Podział alokacji na Programy** –propozycja MFiPRw UP
- **Prawodawstwo krajowe**

KONCENTRACJA TEMATYCZNA DLA EFRR POZIOM KRAJOWY:

Dla państw członkowskich o DNB poniżej 75%

CP 1 „SMART” - 25% było 30%⁹

CP 2 „GREEN”- 30%

8% EFRR na zrównoważony rozwój obszarów miejskich wdrażany poprzez instrumenty terytorialne

Cel Polityki 1

Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa

OBSZARY WSPARCIA –poziom regionalny

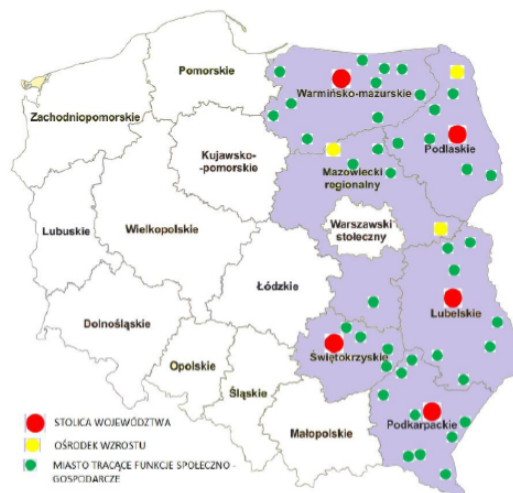

Źródło: POLITYKA REGIONALNA I FUNDUSZE EUROPEJSKIE W REGIONIE Konferencja regionalna

⁹ Postanowienia Rady Europejskiej 17-21.07.2020 –modyfikacja PS 2021-2027

**PLANOWANY ZASIĘG TERYTORIALNY
PROGRAMU POLSKA WSCHODNIA 2021–2027**

- ✓ **5 województw Polski Wschodniej** (lubelskie, podkarpackie, podlaskie, **świętokrzyskie**, warmińsko-mazurskie)
  - 5 stolic województw
  - 1 ośrodek wzrostu
  - 36 miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze pow. 20 tys. mieszkańców
- ✓ **NUTS-2 mazowiecki regionalny**
  - 2 ośrodki wzrostu
  - 4 miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze pow. 20 tys. mieszkańców

Źródło: Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej 57

OŚ 1.PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I INNOWACJE

- 1.1 Platformy startowe (kontynuacja)
- 1.2 Wsparcie procesów wzorniczych w MŚP (kontynuacja)
- 1.3 Gospodarka obiegu zamkniętego w MŚP
- 1.4. Automatyzacja i robotyzacja w MŚP

OŚ 2.ENERGIA, PRZYRODA, KLIMAT

- 2.1 Dystrybucja energii
- 2.2 Adaptacja do zmian klimatu
- 2.3 Zrównoważona mobilność miejska

OŚ 3.SPÓJNA SIEĆ TRANSPORTOWA

- 3.1 Ponadregionalna infrastruktura drogowa
- 3.2 Ponadregionalna infrastruktura kolejowa

OŚ 4. KAPITAŁ SPOŁECZNY, TURYSTYKA ORAZ USŁUGI UZDROWISKOWE

- 4.1 Marka „Uzdrowiska Polski Wschodniej”
- 4.2 Miejsca aktywności społecznej
- 4.3 Produkty turystyczne

PODSUMOWANIE:

Analizując perspektywy dalszej cyfryzacji świętokrzyskich jednostek samorządu terytorialnego należy jednoznacznie podkreślić, że tego typu działania i plany inwestycyjne należą do kluczowych priorytetów rozwojowych Unii Europejskiej. Potwierdzeniem tego jest zarówno strategia „Cyfrowa Europa”, jak i potężna alokacja środków na kwestie cyfryzacji i digitalizacji w ramach Funduszy Europejskich 2021-2027, szczególnie w ramach celu nr 1 Polityki Spójności pt. „Bardziej Inteligentna Europa”. Kluczowe obszary, do których powinny przygotowywać się koncepcyjnie i projektowo świętokrzyskie samorządy to m.in. szeroko pojęta e-administracja, e-społeczeństwo, a także kwestie cyberbezpieczeństwa oraz praktycznego zastosowania tzw. sztucznej inteligencji w zadaniach realizowanych przez samorządy na szczeblu lokalnym (np. edukacja, podstawowa opieka zdrowotna). Ważną determinantą aktywności samorządów w tym obszarze będzie delimitacja i potencjalny zakres tego typu projektów, możliwy do finansowania w ramach układu: krajowych Programów Operacyjnych, PO Polska Wschodnia 2021-2027 oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Woj. Świętokrzyskiego na lata 2021-2027. Przykładowo we wskazanym powyżej projekcie Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2021-2027, wstępnie dedykowanemu sześciu województwom, w tym woj. świętokrzyskiego, potencjalne projekty z zakresu cyfryzacji, digitalizacji i innowacji mogą być możliwe do współfinansowania nie tylko w ramach Osi nr 1, dedykowanej głównie do sektora MŚP ale przykładowo również w Osi nr 4, dedykowanej do sektora publicznego (m.in. w obszarze turystyki). Kluczowa będzie właściwa diagnoza potrzeb na poziomie samorządów i kreatywność w proponowaniu zakresów projektów.

